

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2014. február 13.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Szellemi tulajdon — Közösségi formatervezési minták — 6/2002/EK rendelet — 7. cikk, (1) bekezdés, 11. cikk, (2) bekezdés, 19. cikk, (2) bekezdés, 88. cikk, és 89. cikk, (1) bekezdés, a) és d) pont — Lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta — Oltalom — Nyilvánosságra jutás — Újdonság — Bitorlási per — Bizonyítási teher — Elévülés — Jogvesztés — Alkalmazandó jog”

A C-479/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2012. október 25-én érkezett, 2012. augusztus 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG**

és

a **Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader és E. Jarašiūnas (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH képviseletében A. Rinkler Rechtsanwalt,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Braun és F. Bulst, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2013. szeptember 5-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet (HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 142. o.) 7. cikke (1) bekezdésének, 11. cikke (2) bekezdésének, 19. cikke (2) bekezdésének és 89. cikke (1) bekezdése a) és d) pontjának értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Gautzsch Großhandel) és a Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH (a továbbiakban: MBM Joseph Duna) között, lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintára vonatkozó, az MBM Joseph Duna által a Gautzsch Großhandel ellen indított bitorlási per tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A 6/2002 rendelet (1) preambulumbekkezdése szerint:
„A Közösség egész területén egységes hatályú és azonos oltalomban részesülő közösségi formatervezésiminta-oltalom megszerzésének egységes rendszere előmozdítaná a Közösség Szerződésben megállapított célkitűzéseinek megvalósulását.”
- 4 E rendelet (21) és (22) preambulumbekkezdése a következőket állapítja meg:
„(21) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő jog kizárólagos jellege megfelel a nagyobb jogbiztonságnak. Helyénvaló ugyanakkor, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom csak az utánzással szembeni fellépést biztosító jogot teremtsen. Ezért az oltalom nem terjedhet ki olyan formatervezett termékekre, amelyek egy második szerzőnek az első szerzőtől függetlenül kialakított formatervezési mintájának eredményeként jönnek létre. E jog azon termékek kereskedelmére is kiterjed, amelyekben a bitorolt formatervezési minták megtestesülnek.
(22) E jogok érvényesítését a nemzeti jogszabályokra kell hagyni. Ehhez néhány alapvető, egységes szankció előírására van szükség valamennyi tagállamban. E szankcióknak – függetlenül attól, hogy a jogérvényesítésre milyen joghatóság alapján kerül sor – lehetővé kell tenniük a jogsértő cselekmények megakadályozását.”
- 5 Az említett rendelet (31) preambulumbekkezdése így rendelkezik:
„E rendelet nem zárja ki a tagállamok iparjogvédelmi vagy egyéb irányadó jogszabályainak a közösségi formatervezésiminta-oltalomban részesülő mintákra történő alkalmazását; ilyen rendelkezések lehetnek a lajstromozással vagy anélkül keletkező formatervezésiminta-oltalmi jogokra, a szabadalmakra és a használati mintákra, a tisztességtelen versenyre, illetve a polgári jogi felelősségre vonatkozó rendelkezések.”
- 6 A 6/2002 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének és (2) bekezdése a) pontjának megfelelően az e rendeletben foglalt feltételeknek megfelelő formatervezési minta „lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként” részesül oltalomban, ha az említett rendeletben előírt módon jutott nyilvánosságra.
- 7 A 6/2002 rendeletnek „Az oltalmazhatóság feltételei” című 4. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy közösségi formatervezési mintaoltalomban csak az új és egyéni jelleggel rendelkező minták részesülhetnek.

- 8 E rendelet „Újdonság” című 5. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Új a formatervezési minta, ha azzal azonos formatervezési minta nem jutott nyilvánosságra

- a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

[...]”

- 9 Az említett rendelet „Egyéni jelleg” című 6. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A formatervezési mintának egyéni jellege van, ha bármely nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbemutatót tesz

- a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

[...]”

- 10 Ugyanezen rendelet „Nyilvánosságra jutás” című 7. cikke az (1) bekezdésében így rendelkezik:

„Az 5. és az 6. cikk alkalmazásában a mintát nyilvánosságra jutottnak kell tekinteni, ha az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában vagy – az esettől függően – a 5. cikk [helyesen: az 5. cikk] (1) bekezdésének b) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett időpontot megelőzően a lajstromozást követő közzététellel, egyéb közlés útján, kiállítással, kereskedelmi forgalomba hozatallal vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált, kivéve ha ezek az események a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthattak az érintett ágazaton belül a Közösségben működő szakmai körök tudomására. A minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatóságos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

- 11 A 6/2002 rendeletnek „A lajstromozás nélküli mintaoltalom kezdete és időtartama” című 11. cikke előírja:

„(1) Az a formatervezési minta, amely megfelel az 1. szakaszban meghatározott követelményeknek, lajstromozás nélkül részesül oltalomban attól a naptól számított hároméves időtartamra, amelyen a Közösségben először jutott nyilvánosságra.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a formatervezési mintát akkor kell a Közösségben nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során ésszerűen juthattak az érintett ágazatban a Közösségben működő szakmai körök tudomására. A formatervezési minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatóságos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

- 12 E rendeletnek „A közösségi formatervezésiminta-oltalom tartalma” című 19. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a minta hasznosítására és arra, hogy a mintát engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben fellépjen. Hasznosításnak minősül különösen annak a terméknek az előállítása, forgalomba hozatala való felkínálása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, használata és e célokból való raktáron tartása, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül.

(2) A lajstromozás nélküli mintaoltalom esetén a mintaoltalom jogosultja csak akkor léphet fel az (1) bekezdésben említett cselekmények megakadályozása érdekében, ha az engedély nélküli hasznosítás az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye.

Az engedély nélküli hasznosítás nem tekinthető az oltalom alatt álló minta utánzásából fakadó hasznosításnak, ha olyan szerző önálló alkotómunkájának eredménye, akiről ésszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát.”

13 Az említett rendeletnek az „Alkalmazandó jog” címet viselő 88. cikke értelmében:

„(1) A közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság e rendelet rendelkezéseit alkalmazza.

(2) Minden olyan kérdésben, amelyről e rendelet nem rendelkezik, a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság nemzeti jogát alkalmazza, nemzetközi magánjogát is ideértve.

(3) Ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság a székhelye szerinti államnak azokat az eljárási szabályait alkalmazza, amelyek irányadók a nemzeti formatervezésiminta-oltalommal összefüggő azonos tárgyú perekben.”

14 Ugyanezen rendelet „Jogkövetkezmények a bitorlási perben” című 89. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a bitorlás vagy annak kísérlete tárgyában indított perben a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság úgy találja, hogy az alperes a közösségi formatervezésiminta-oltalmat bitorolja, vagy azt megkísérelte, a bíróság – feltéve hogy nyomós okból ettől el nem tekint – a következő intézkedéseket hozhatja:

- a) eltilthatja az alperest a közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától;
- b) elrendelheti a bitorlással előállt termékek lefoglalását;
- c) elrendelheti a túlnyomórészt a bitorlással előállt termékek gyártására használt anyagok és eszközök lefoglalását, ha azok tulajdonosának tudomása volt arról, vagy az adott körülmények mellett alappal feltételezhette, hogy az ilyen célú felhasználás milyen következményekkel jár;
- d) elrendelhet bármely más, a körülményeknek megfelelő olyan jogkövetkezményt, amelyet a bitorlás vagy kísérletének elkövetési helye szerinti tagállam jogszabályai biztosítanak, a nemzetközi magánjogot is ideértve.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás felei kerti bútorokat forgalmaznak. Az MBM Joseph Duna kínálatába tartozik egy Németországban forgalmazott baldachinos kerti pavilon, amelynek mintáját az MBM Joseph Duna ügyvezetője 2004. őszén alkotta. 2006-ban a Gautzsch Großhandel is elkezdte forgalmazni a kínai székhelyű Zhengte vállalkozás által gyártott „Athen” elnevezésű kerti pavilont.

16 Hivatkozva a mintáján fennálló lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomra, az MBM Joseph Duna bitorlási pert indított a Gautzsch Großhandel ellen a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi területi bíróság) (Németország) előtt azon célból, hogy e társaság hagyja abba az említett pavilon

használatát, szolgáltatassa ki megsemmisítés céljából a birtokában vagy tulajdonában lévő, bitorlást megvalósító termékeket, szolgáltatson adatot a tevékenységeiről, és térítse meg az e tevékenységekből eredő kárt.

- 17 Kérelmei alátámasztására az MBM Joseph Duna többek között arra hivatkozott, hogy az „Athen” pavilon egy olyan minta másolata, amelynek ő a jogosultja, és amely szerepelt 2005 áprilisában és májusában az „MBM-Újdonságok”-ban, amelyet az ágazat legnagyobb bútor- és kertibútor-kereskedői, valamint német bútorbeszerzési szervezetek körében terjesztettek.
- 18 A Gautzsch Großhandel e kérelmek ellen ellenkérelemmel élt, és arra hivatkozott, hogy az „Athen” pavilont a Zhengte vállalkozás 2005 elején önállóan, az MBM Joseph Duna mintájának ismerete nélkül alkotta meg. A Gautzsch Großhandel rámutatott arra, hogy e pavilont 2005 márciusában európai ügyfeleknek mutatták be az említett vállalkozás kínai bemutatótermeiben, és ugyanazon év júniusában mintát küldtek a belgiumi székhelyű Kosmos társaságnak. Fenntartva, hogy az MBM Joseph Duna 2005 szeptembere óta tudott e minta létezéséről, és tudta, hogy a mintát 2006 augusztusa óta forgalmazza, a Gautzsch Großhandel ellenkérelmében az elévülésre és a jogvesztésre hivatkozott.
- 19 Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalmak hároméves oltalmi idejének lejártára tekintettel az első két, az „Athen” pavilon használatának abbahagyására és a bitorlást megvalósító termékek kiszolgáltatására irányuló kereseti kérelemről már nem szükséges határozni. A többi kereseti kérelemről határozva az elsőfokú bíróság a Gautzsch Großhandelt a tevékenységeivel kapcsolatos adatszolgáltatásra kötelezte, és megállapította az e tevékenységekből eredő kár miatti kártérítési kötelezettségét.
- 20 A Gautzsch Großhandel által ezen ítélet ellen benyújtott fellebbezést a fellebbviteli bíróság elutasította, és úgy ítélte meg, hogy az első két kereseti kérelem a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) és d) pontja, valamint a formatervezési mintákról szóló német törvény alapján eredetileg is megalapozott volt, és az MBM Joseph Duna valóban jogosult volt adatszolgáltatást és kárának megtérítését kérni.
- 21 A Gautzsch Großhandel által a kérdést előterjesztő bíróság előtt benyújtott felülvizsgálati kérelem keretében e bíróság az alapügy tényállására tekintettel a többek között a 6/2002 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében és 11. cikkének (2) bekezdésében szereplő „nyilvánosságra jutás” fogalmának hatályát illetően tesz fel kérdést, annak meghatározása érdekében, hogy az a lajstromozás nélküli minta, amely oltalmát igénylik, e rendelet értelmében nyilvánosságra jutott-e, és az e mintával ütköző minta korábbi-e.
- 22 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné tudni, hogy a lajstromozás nélküli minta bitorlásának bizonyítékára, valamint a bitorlási perben védekezésként felhozható elévülésre és jogvesztésre az uniós jog az irányadó, vagy azok a nemzeti jog hatálya alá tartoznak. Azt is meg szeretné tudni, hogy az Európai Unió egészében gyakorolt, a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére, a bitorlás elkövetőjének tevékenységeire vonatkozó adatok szolgáltatására és az e tevékenységekből eredő kár megtérítésére irányuló kérelmekre alkalmazandó jog a bíróság nemzeti joga vagy a bitorlás vagy elkövetési helye szerinti tagállam joga.
- 23 E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
„1) Úgy kell-e értelmezni a [6/2002] rendelet 11. cikkének (2) bekezdését, hogy a formatervezési minta a rendes üzletvitel során ésszerűen juthatott az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására, ha az említett formatervezési mintáról készült képeket terjesztettek a kereskedők között?

- 2) Úgy kell-e értelmezni a [6/2002] rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első mondatát, hogy a formatervezési minta, jóllehet azt harmadik személyek számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe nélkül mutatták be, a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására, ha
- a) azt csak az ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára mutatták be, vagy
 - b) azt valamely kínai vállalkozásnak a szokásos piacfigyelés körén kívül eső bemutatótermeiben állították ki?
- 3a) Úgy kell-e értelmezni a [6/2002] rendelet 19. cikkének (2) bekezdését, hogy a lajstromozás nélküli mintaoltalom jogosultját terheli annak bizonyítása, hogy a vitatott használat az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye?
- 3b) A harmadik kérdés a) pontjára adott igenlő válasz esetén
- Megfordul-e a bizonyítási teher vagy könnyebbé válik-e a bizonyítási teher a lajstromozás nélküli mintaoltalom jogosultja vonatkozásában, ha a formatervezési minta és a vitatott használat között alapvető hasonlóságok állnak fenn?
- 4a) Elévülhet-e a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalom bitorlásától való, a [6/2002] rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti eltiltásra vonatkozó jog?
- 4b) A negyedik kérdés a) pontjára adott igenlő válasz esetén:
- Az uniós jogon alapul-e az elévülés, és adott esetben mely rendelkezésen?
- 5a) Jogvesztés tárgya lehet-e a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalom bitorlásától való, a [6/2002] rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti eltiltásra vonatkozó jog?
- 5b) Az ötödik kérdés a) pontjára adott igenlő válasz esetén:
- Az uniós jogon alapul-e a jogvesztés, és adott esetben mely rendelkezésen?
- 6) Úgy kell-e értelmezni a [6/2002] rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalom bitorlásán alapuló, az Unió egészében gyakorolt megsemmisítési, adatszolgáltatási és kártérítési kérelmekre a bitorlási cselekmények elkövetési helye szerinti tagállamok joga irányadó?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- ²⁴ A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a fellebbviteli bíróság megítélése szerint az MBM Joseph Duna alapügyben szóban forgó kerti pavilonra vonatkozó mintájának első ízben történő nyilvánosságra jutására a 300–500 példányszámú, az ágazat legnagyobb bútor- és kertibútor-kereskedőihez, valamint német bútorbeszerzési szervezetekhez eljuttatott „MBM-Újdonságok” terjesztése során került sor, amely 2005 áprilisában és májusában tartalmazta az említett minta ábrázolásait.

- 25 E tényekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy az említett minta ábrázolásainak kereskedőkkel való közlése elegendő-e annak megállapításához, hogy a minta a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében a rendes üzletvitel során az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására juthatott. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben rámutat arra, hogy egyesek azt feltételezik, hogy a szakmai körök csak olyan személyeket foglalnak magukban, akik az érintett ágazatban a minták megalkotására és az e mintáknak megfelelő termékek fejlesztésére és gyártására kötelesek. Ezen álláspont szerint tehát a szakmai körökbe nem általában a kereskedők tartoznának, hanem csak azok, akik alkotó módon befolyásolják az általuk értékesített termék tervezését.
- 26 Meg kell azonban állapítani, hogy a „szakmai körök” fogalmának ilyen értelmezése nem következik a 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének szövegéből.
- 27 Amint ugyanis a Bizottság a Bíróság elé terjesztett észrevételeiben és a főtanácsnok az indítványa 34. és azt követő pontjaiban hangsúlyozza, e rendelet 11. cikkének (2) bekezdése nem tartalmaz megszorítást azon természetes vagy jogi személyek tevékenységének természetét illetően, akik az érintett ágazatban működő szakmai körökhöz tartozónak tekinthetők. Ezenkívül e rendelkezés megfogalmazásából, és különösen abból, hogy a kereskedelemben történő használatot a lajstromozás nélküli formatervezési minták egyfajta nyilvánosságra jutási módjának tekinti, és előírja a „rendes üzletvitel” figyelembevételét annak értékelésénél, hogy a nyilvánosságra jutást megvalósító események ésszerűen juthattak-e a szakmai körök tudomására, az következik, hogy a szóban forgó termék megalkotásában részt nem vevő kereskedők főszabály szerint nincsenek kizárva az említett szakmai körökhöz tartozónak tekintett személyek köréből.
- 28 Az ilyen kizárás végeredményben a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaoltalom korlátozásához vezetne, amelynek egyébként nincs semmilyen alapja a 6/2002 rendelet más rendelkezéseiben és preambulumbekzdéseiben.
- 29 Az a kérdés azonban, hogy a lajstromozás nélküli formatervezési mintának az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök részére történő terjesztése elegendő-e annak megállapításához, hogy a minta a rendes üzletvitel során ésszerűen juthatott az említett ágazat szakmai körei tudomására, olyan ténykérdés, amelyet illetően a válasz az egyes ügyek körülményeinek a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság általi értékelésétől függ.
- 30 Következésképpen az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta a rendes üzletvitel során ésszerűen juthatott az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben az említett formatervezési mintáról készült képeket terjesztettek az ezen ágazatban működő kereskedők között, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.

A második kérdésről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a fellebbviteli bíróság elismerte az MBM Joseph Duna alapügyben szóban forgó mintájának a 6/2002 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett újdonságát, amikor úgy ítélte meg, hogy a Zhengte társaság kínai bemutatótermeiben, illetve a belgiumi Kosmos társaság részére 2005-ben bemutatott „Athen” minta a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az érintett ágazaton belül működő szakmai körök tudomására.
- 32 E megfontolásokra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy a 6/2002 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy valamely formatervezési minta, jóllehet azt harmadik személyek számára kifejezett vagy hallgatóságos titoktartási kötelezettség terhe nélkül mutatták be, a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthat az érintett ágazaton belül az

Unióban működő szakmai körök tudomására, ha azt csak az említett ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára mutatták be, vagy azt valamely vállalkozásnak a „szokásos piacfigyelés körén” kívül eső bemutatótermeiben állították ki.

- 33 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 6/2002 rendelet 7. cikke (1) bekezdése első mondatának megfogalmazásából kitűnik, hogy ahhoz, hogy e rendelet 5. és 6. cikke alkalmazásában a mintát nyilvánosságra jutottnak tekintsék, nem szükséges az, hogy a nyilvánosságra jutást megvalósító eseményekre az Unió területén kerüljön sor.
- 34 Ugyanezen cikk szerint azonban a mintát nem kell nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha a nyilvánosságra jutást megvalósító események a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthattak az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására. Az a kérdés, hogy az e körökhöz tartozó személyek ésszerűen tudomást szerezhettek-e az Unió területén kívül bekövetkezett eseményekről, olyan ténykérdés, amelyet illetően a válasz az egyes ügyek körülményeinek a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság általi értékelésétől függ.
- 35 Ugyanez vonatkozik arra a kérdésre, hogy valamely formatervezési mintának az Unió területén az érintett ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára történő bemutatása elegendő-e annak megállapításához, hogy a minta a rendes üzletvitel során ésszerűen az említett ágazat szakmai köreinek tudomására juthatott. Nem zárható ki ugyanis, hogy bizonyos körülmények között egy ilyen bemutatás elegendő lehet.
- 36 E megfontolásokra tekintettel az előterjesztett második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta, jóllehet azt harmadik személyek számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe nélkül mutatták be, a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az érintett ágazaton belül az Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben azt csak az említett ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára mutatták be, vagy azt csak az Unió területén kívül található valamely vállalkozás bemutatótermeiben állították ki, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.

A harmadik kérdésről

- 37 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy a Gautzsch Großhandel mintája nem önálló alkotómunka eredménye, hanem az MBM Joseph Duna mintájának utánzása, elismerve, hogy ez utóbbi részére e tekintetben könnyebbé vált a bizonyítási teher, tekintettel az e két minta közötti „objektíven megállapított alapvető hasonlóságra”.
- 38 E körülményekre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaoltalom jogosultját terheli annak bizonyítása, hogy a vitatott használat e minta utánzásának következménye, és igenlő válasz esetén megfordul-e vagy könnyebbé válik-e a bizonyítási teher, amennyiben alapvető hasonlóságok állnak fenn e formatervezési minta és azon minta között, amelynek használatát vitatják.
- 39 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikke, amely – amint arra címe is utal – a közösségi formatervezésiminta-oltalom tartalmára vonatkozik, nem tartalmaz kifejezetten a bizonyításfelvétellel kapcsolatos szabályokat.
- 40 Amint azonban a főtanácsnok indítványának 67–74. pontjában a védjegyjogra utalva kifejti, ha annak bizonyítása, hogy a vitatott használat az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye, a tagállamok nemzeti jogának hatálya alá tartozik, akkor ez a formatervezési mintaoltalmi jogosult

számára az érintett jogtól függően eltérő oltalmat eredményezhet oly módon, hogy az Unió egész területén egységes hatályú és azonos oltalomra vonatkozó, többek között a 6/2002 rendelet (1) preambulumbekzdéséből következő célkitűzés nem valósulna meg (lásd analógiaként a C-405/03. sz. Class International ügyben 2005. október 18-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-8735. o.] 73. pontját).

- 41 E célkitűzésre, valamint a 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének szerkezetére és rendszerére tekintettel meg kell állapítani, hogy ha egy oltalom alatt álló minta jogosultja valamely e rendelkezés első albekezdésében szereplő jogra hivatkozik, annak bizonyítása, hogy a vitatott használat e minta utánzásának következménye, az említett jogosultat terheli, míg ugyanezen rendelkezés második albekezdése alapján az ellenérdekű félnek kell bizonyítania azt, hogy a vitatott használat önálló alkotómunka eredménye.
- 42 Ezen túlmenően, mivel a 6/2002 rendelet nem határozza meg a bizonyításfelvétel módozatait, e rendelet 88. cikkéből az következik, hogy e módozatokat a tagállamok joga állapítja meg. A tagállamoknak azonban az ítélkezési gyakorlat szerint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve értelmében meg kell győződniük arról, hogy e módozatok nem kevésbé kedvezőek, mint a belső jellegű, hasonló jogvitákra alkalmazandó szabályok, és a gyakorlatban nem teszik lehetetlenné vagy túlzottan nehézé a jogalany számára az uniós jog által biztosított jogai gyakorlását (lásd ebben az értelemben a C-55/06. sz. Arcor-ügyben 2008. április 24-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2931. o.] 191. pontját).
- 43 Ennélfogva – amint azt a Bizottság megjegyzi – ha a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság megállapítja, hogy az előírt bizonyítási tehernek az oltalom alatt álló minta jogosultja általi viselése a bizonyításfelvételt lehetetlenné vagy túlzottan nehézé tenné, a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a nemzeti jog alapján rendelkezésére álló valamennyi eljárásjogi eszközt igénybe kell vennie e nehézség áthidalása végett (lásd analógiaként a C-526/04. sz. Laboratoires Boiron ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-7529. o.] 55. pontját és a C-264/08. sz. Direct Parcel Distribution Belgium ügyben 2010. január 28-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-731. o.] 35. pontját). E bíróság tehát adott esetben alkalmazhatja a bizonyítási teher megfordulását vagy könnyítését előíró nemzeti jogszabályokat.
- 44 Következésképpen a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló minta jogosultját terheli annak bizonyítása, hogy a vitatott használat e minta utánzásának következménye. Ha azonban a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság megállapítja, hogy e bizonyítási tehernek az említett jogosult általi viselése a bizonyításfelvételt lehetetlenné vagy túlzottan nehézé tenné, a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a nemzeti jog alapján rendelkezésére álló valamennyi eljárásjogi eszközt igénybe kell vennie e nehézség áthidalása végett, beleértve adott esetben a bizonyítási teher megfordulását vagy könnyítését előíró nemzeti jogszabályokat.

A negyedik és az ötödik kérdésről

- 45 A kérdést előterjesztő bíróság elsősorban azt adja elő, hogy a fellebbviteli bíróság megállapította, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a bitorlási cselekményektől való eltiltásra vonatkozó jog a keresetindításkor nem évült el. A kérdést előterjesztő bíróság e megállapításra tekintettel azt szeretné megtudni, hogy e jog elévülhet-e, és igenlő válasz esetén e jog az uniós jog hatálya alá tartozik-e. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a 6/2002 rendelet nem tartalmaz különleges rendelkezéseket ezzel kapcsolatban, de 89. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság állapítson meg jogkövetkezményt bitorlás esetén, „feltéve hogy nyomós okból ettől el nem tekint”.

- 46 Megjegyezve másodsorban azt, hogy a fellebbviteli bíróság elutasította a Gautzsch Großhandel által hivatkozott jogvesztési kifogást, a kérdést előterjesztő bíróság számára felmerül az a kérdés is, hogy érintheti-e, és adott esetben milyen körülmények között érintheti jogvesztés a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti bitorlási cselekményt. A kérdést előterjesztő bíróság szerint meg kell állapítani, hogy azok a körülmények, amelyek miatt a Gautzsch Großhandel a jogvesztésre hivatkozott, ezen utóbbi rendelkezés által szabályozott „nyomós ok” csoportjába tartoznak-e.
- 47 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 6/2002 rendelet hallgat az e rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott keresettel szembeni védekezés keretében felhozható elévülést és jogvesztést illetően.
- 48 Az említett rendelet 89. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyomós ok” fogalma az adott ügy tényállásához kapcsolódik (lásd analógiaként a C-316/05. sz. Nokia-ügyben 2006. december 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-12083. o.] 38. pontját). E fogalom nem zárja ki következésképpen az elévülést és a jogvesztést, amelyek jogi érveket képeznek.
- 49 Ennélfogva a 6/2002 rendelet 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően a rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott keresettel szembeni védekezés keretében felhozható elévülésre és jogvesztésre a nemzeti jog irányadó, amelyet az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartásával kell alkalmazni, amelyek tartalmát a jelen ítélet 42. pontja ismerteti (lásd továbbá analógiaként a C-295/04-C-298/04. sz., Manfredi és társai egyesített ügyekben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6619. o.] 77–80. pontját; a C-406/08. sz. Uniplex (UK) ügyben 2010. január 28-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-817. o.] 32. és 40. pontját; a C-246/09. sz. Bulicke-ügyben 2010. július 8-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-7003. o.] 25. pontját; a C-177/10. sz. Rosado Santana-ügyben 2011. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-7907. o.] 89., 90., 92. és 93. pontját, valamint a C-591/10. sz., Littlewoods Retail és társai ügyben 2012. július 19-én hozott ítélet 27. pontját).
- 50 Következésképpen az előterjesztett negyedik és az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott keresettel szembeni védekezés keretében felhozható elévülésre és jogvesztésre a nemzeti jog irányadó, amelyet az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartásával kell alkalmazni.

A hatodik kérdésről

- 51 Megállapítva, hogy a fellebbviteli bíróság nem határozta meg a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére, a Gautzsch Großhandel tevékenységeire vonatkozó adatok szolgáltatására és az e tevékenységekből eredő kár megtérítésére irányuló kérelmekre alkalmazandó jogot, a kérdést előterjesztő bíróság azt a kérdést teszi fel, hogy e kérelmek azon tagállam nemzeti joga alá tartoznak-e, amely területén e jogokra hivatkoznak, vagy a 6/2002 rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy az említett kérelmekre a bitorlás elkövetési helye szerinti tagállamok joga irányadó. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy egy tagállam jogának egységes alapulvételét támaszthatja alá többek között a hatékony jogérvényesítés szempontja, azonban e megoldással szemben állhat a rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontja.
- 52 Először is, a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére irányuló kérelmet illetően, a 6/2002 rendelet 89. cikkének (1) bekezdéséből, amelynek a) pontja a bitorlással vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától való eltiltásra, valamint b) és c) pontja a bitorlással előállt termékek és a bitorláshoz használt anyagok és eszközök lefoglalására vonatkozik, kitűnik, hogy az említett termékek megsemmisítése a d) pontban említett „más, a körülményeknek megfelelő [...]”

jogkövetkezmény[ek]” közé tartozik. Ebből az következik, hogy e rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében az e kérelemre alkalmazandó jog a bitorlás vagy kísérletének elkövetési helye szerinti tagállam joga, a nemzetközi magánjogot is ideértve.

- 53 Másodszer, a bitorlást vagy a bitorlás kísérletét elkövető tevékenységeiből eredő kár megtérítésére és az e tevékenységekre vonatkozó adatok e kár megállapítása érdekében történő szolgáltatására irányuló kérelmeket illetően meg kell állapítani, hogy az ilyen adatok szolgáltatására és az elszenvedett kár megtérítésére vonatkozó kötelezettség ellenben nem minősül a 6/2002 rendelet 89. cikke értelmében vett jogkövetkezménynek.
- 54 Ennélfogva a 6/2002 rendelet 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően a jelen ítélet előző pontjában szereplő kérelmekre alkalmazandó jog az eljáró közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság nemzeti joga, nemzetközi magánjogát is ideértve. Ezt egyébként megerősíti az említett rendelet (31) preambulumbekzdése, amely szerint e rendelet nem zárja ki a tagállamok polgári jogi felelősségre vonatkozó rendelkezéseinek a közösségi formatervezésiminta-oltalomban részesülő mintákra történő alkalmazását.
- 55 E megfontolásokra tekintettel az előterjesztett hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 6/2002 rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére irányuló kérelmekre a bitorlás vagy kísérletének elkövetési helye szerinti tagállam joga irányadó, a nemzetközi magánjogot is ideértve. Az e cselekmények elkövetőjének tevékenységeiből eredő kár megtérítésére és az e tevékenységekre vonatkozó adatok e kár megállapítása érdekében történő szolgáltatására irányuló kérelmekre az említett rendelet 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően az eljáró közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság nemzeti joga irányadó, nemzetközi magánjogát is ideértve.

A költségekről

- 56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta a rendes üzletvitel során ésszerűen juthatott az érintett ágazaton belül az Európai Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben az említett formatervezési mintáról készült képeket terjesztettek az ezen ágazatban működő kereskedők között, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.
- 2) A 6/2002 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, miszerint tekinthető úgy, hogy valamely lajstromozás nélküli formatervezési minta, jóllehet azt harmadik személyek számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe nélkül mutatták be, a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az érintett ágazaton belül az Európai Unióban működő szakmai körök tudomására, amennyiben azt csak az említett ágazathoz tartozó egyetlen vállalkozás számára mutatták be, vagy azt csak az Unió területén kívül található valamely vállalkozás bemutatótermeiben állították ki, aminek az előtte folyó ügy körülményeire tekintettel történő értékelése a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság feladata.

- 3) A 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló minta jogosultját terheli annak bizonyítása, hogy a vitatott használat e minta utánzásának következménye. Ha azonban a közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság megállapítja, hogy e bizonyítási tehernek az említett jogosult általi viselése a bizonyításfelvételt lehetetlenné vagy túlzottan nehézvé tenné, a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a nemzeti jog alapján rendelkezésére álló valamennyi eljárásjogi eszközt igénybe kell vennie e nehézség áthidalása végett, beleértve adott esetben a bizonyítási teher megfordulását vagy könnyítését előíró nemzeti jogszabályokat.
- 4) A 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése és 89. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott keresettel szembeni védekezés keretében felhozható elévülésre és jogvesztésre a nemzeti jog irányadó, amelyet az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartásával kell alkalmazni.
- 5) A 6/2002 rendelet 89. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítésére irányuló kérelmekre a bitorlás vagy kísérletének elkövetési helye szerinti tagállam joga irányadó, a nemzetközi magánjogot is ideértve. Az e cselekmények elkövetőjének tevékenységeiből eredő kár megtérítésére és az e tevékenységekre vonatkozó adatok e kár megállapítása érdekében történő szolgáltatására irányuló kérelmekre az említett rendelet 88. cikke (2) bekezdésének megfelelően az eljáró közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság nemzeti joga irányadó, nemzetközi magánjogát is ideértve.

Aláírások